

Tehillim-Psalms for the Ages - Chapter 55

Rabbi Shmuel Silber

1. תהלים פרק נה

א לַמְנַצֵּחַ בְּנִגְיֹת מִשְׁכִּיל לְדָוִד: ב הֶאֱזִינָה אֱלֹהִים תְּפִלָּתִי וְאַל־תִּתְעַלֵּם מִתְחַנְּנָתִי: ג הַקְשִׁיבָה לִי וְעֲנֵנִי אֲרִיד בְּשִׁיחִי וְאֶהֱיָמָה: ד מִקּוֹל אוֹיֵב מִפְּנֵי עֶקֶת רָשָׁע כִּי־יִמִּיטוּ עָלַי אֶזְרוּ וּבִאֵף יִשְׁטְמוּנִי: ה לְבִי יִחִיל בְּקִרְבִּי וְאִימוֹת מוֹת נִפְלוּ עָלַי: ו יִרְאֶה וְרָעַד יָבֵא בִּי וְתִכְסְּנִי פְלִצוֹת: ז וְאָמַר מִי־יִתֶּן־לִי אֲבֵר כִּי־יִנְהַ אֲעוֹפָה וְאֶשְׁכְּנָה: ח הִנֵּה אֲרַחֵק נֶדָד אֶלֶּיךָ בַּמִּדְבָּר סְלֶה: ט אֲחִישָׁה מִפְּלֹט לִי מִרוּחַ סַעָה מִסַּעַר: י בִּלְע אֲדֹנָי פֶּלֶג לְשׁוֹנֵם כִּי־רָאִיתִי חֶמְס וְרִיב בְּעִיר: יא יוֹמֵם וְלַיְלָה יִסּוּבְּבָה עַל־חוֹמֹתֶיהָ וְאֶזְרוּ וְעָמַל בְּקִרְבָּה: יב הַיּוֹת בְּקִרְבָּה וְלֹא־יִמֵּשׁ מִרְחֹבָה תִּהְיֶה וּמִרְמָה: יג כִּי לֹא־אוֹיֵב יִחַרְפֵּנִי וְאֶשָּׂא לֹא־מִשְׁנָאִי עָלַי הַגְדִּיל וְאֶסְתַּר מִמֶּנּוּ: יד וְאַתָּה אָנוּשׁ כְּעַרְכִּי אֲלוֹפִי וּמִיִּדְעִי: טו אֲשֶׁר יִחַדּוּ נִמְתִּיק סוּד בְּבֵית אֱלֹהִים נִהַלְךָ בְּרָגֶשׁ: טז יִשְׁמְרוּתָ | [יִשְׂאֵא מוֹת] | עֲלִימוּ יִרְדּוּ שְׂאוֹל חַיִּים כִּי־רַעוֹת בְּמַגוֹרָם בְּקִרְבָּם: יז אֲנִי אֶל־אֱלֹהִים אֶקְרָא וַיְהִיָּה יוֹשִׁיעֵנִי: יח עֶרֶב וּבֹקֵר וְצַהֲרַיִם אֲשִׁיחָה וְאֶהְמָה וַיִּשְׁמַע קוֹלִי: יט פָּדָה בְּשָׁלוֹם נַפְשִׁי מִקִּרְבִּי לִי כִּי־בְרַבִּים הָיוּ עִמָּדִי: כ יִשְׁמַע | אֶל וַיַּעֲנֵם וַיֵּשֶׁב קִדְם סְלֶה אֲשֶׁר אֵין חֲלִיפוֹת לְמוֹ וְלֹא יִרְאוּ אֱלֹהִים: כא שֶׁלַח יָדָיו בְּשִׁלְמוֹתָיִם חָלַל בְּרִיתוֹ: כב חֲלָקוּ | מִחֲמַמָּת פִּי וְקִרְבִּי לְבוֹ רָכוּ דְבַרְיוֹ מִשְׁמֵן וְהִמָּה פְתַחוֹת: כג הַשֶּׁלֶךְ עַל־יְהוָה | יִהְיֶה וְהוּא יִכְלַכְלֶךְ לֹא־יִתֶּן לְעוֹלָם מוֹט לְצַדִּיק: כד וְאַתָּה אֱלֹהִים | תוֹרְדֵם לְבָאָר שַׁחַת אֲנִשֵׁי דָמִים וּמִרְמָה לֹא־יִחַצּוּ יַמֵּיהֶם וְאֲנִי אֲבַטַח־בָּךְ:

1. For the conductor, on neginoth, a maskil of David. 2. Incline Your ear, O God, to my prayer and do not disregard my supplication. 3. Harken to me and answer me; I lament in my speech and I moan, 4. From the voice of the enemy, because of the distress of the wicked; for they accuse me of iniquity and they hate me with a vengeance. 5. My heart shudders within me, and terrors of death have fallen upon me. 6. Fear and trembling come upon me, and horror overcomes me. 7. And I said, "If only I had wings like a dove! I would fly away and be at rest. 8. Behold I would wander far away; I would lodge in the desert forever. 9. I would quickly find myself a refuge from a sweeping wind, from a tem pest." 10. Destroy, O Lord, divide their tongue, for I have seen violence and strife in the city. 11. Day and night they surround it on its walls, and iniquity and sin are in its midst. 12. Destruction is within it, and blows and deceit do not move out of its square. 13. For no enemy reviled me that I should bear it; my enemy did not open his mouth wide against me, that I should hide from him. 14. And you are a man of my equal, my prince and my esteemed one. 15. That together we would devise counsel; in the house of God we would walk with a multitude. 16. May He incite Death upon them; may they descend to the grave alive, for there are evils in their dwelling, in their midst. 17. I shall call to God, and the Lord will save me. 18. Evening, morning, and noontime, I speak and moan, and He hearkened to my voice. 19. He redeemed my soul with peace from the battle that came upon me, because of the many [people who] were with me. 20. May God hear and answer them, and the One who dwells from time immemorial forever, for there is no passing for them, and they did not fear God. 21. He stretched forth his hands against him who was at peace with him; he profaned his covenant. 22. Smooth were the buttery words of his mouth but his heart was set on war; his words were softer than oil, but they are curses. 23. Cast your burden on the Lord, and He will bear you; He shall never allow a righteous man to falter. 24. But You, O God, shall lower them to the Pit of Destruction; men of blood and deceit shall not live half their days, but I will trust in You.

2. רד"ק תהלים פרק נה פסוק א

(א) למנצח בנגינות משכיל לדוד. זה המזמור אמרו דוד כשברח מירושלים מפני אבשלום ונאמר לו כי אחיתופל בקושרים:

3. מלבי"ם תהלים פרק נה פסוק א

(א) למנצח, הוסד על מה שנעשה בברחו מפני אבשלום, וכבר שר ע"ז למעלה סי' ג' ופה דבר ביחוד ממפלת אחיתופל וסופו:

4. אלשיך על תהלים פרק נה פסוק א

(א) למנצח בגינות משכיל לדוד וכו'. מרוב שיחו על יגונו המקנה עצבות הוצרך כלי ניגון ביותר לעורר שמחה לחול רוח הקדש, וזהו למנצח בנגינות כדי שתחול משכיל לדוד:

Rabbi Moses (Maharam) Alshech was born in Turkey in 1507, and died sometime after 1593. Alshech came from a family of Spanish origin. He emigrated to Israel and settled in Safed, where he became a dayyan in the rabbinical court headed by Rabbi Joseph Caro.

5. תלמוד בבלי מסכת מכות דף יא עמוד א

שבשעה שכרה דוד שיתין קפא תהומא, בעא למישטפא לעלמא, אמר: מהו לכתוב שם אחספא ומישדא בתהומא דליקו אדוכתיה? ליכא דאמר ליה מידי; אמר: כל היודע דבר זה ואינו אומר – יחנק בגרונו! נשא אחיתופל ק"ו בעצמו, אמר: ומה לעשות שלום בין איש לאשתו, אמרה התורה: שמי שנכתב בקדושה ימחה על המים, לכל העולם כולו לא כל שכן, א"ל: שרי; כתב שם אחספא שדי אתהומא, נחת וקם אדוכתיה

6. בראשית פרק כח

י וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ חָרָנָה: **10. And Jacob left Beer sheba, and he went to Haran.**

7. בראשית פרק כח

ה וַיִּשְׁלַח יִצְחָק אֶת-יַעֲקֹב וַיֵּלֶךְ פְּדָנָה אֲרָם אֶל-לָבָן בֶּן-בְּתוּאֵל הָאֲרָמִי אֲחֵי רִבְקָה אִם יַעֲקֹב וְעֵשָׂו:
5. And Isaac sent Jacob, and he went to Padan aram, to Laban the son of Bethuel the Aramean, the brother of Rebecca, the mother of Jacob and Esau.

8. רש"י בראשית פרק כח פסוק י

(י) וילא יעקב – על ידי שצטביל שרעות צנות כנען צעיני ילחק אציו הלך עשו אל ישמעאל, הפסיק הענין צפרשתו של יעקב וכתב (לעיל כח ו) וירא עשו כי צרך וגו', ומשגמר חזר לענין הראשון:

9. בראשית פרק כח

ח וַיֵּרָא עֵשָׂו כִּי רְעוֹת בָּנוֹת כְּנַעַן בְּעֵינֵי יִצְחָק אָבִיו: ט וַיֵּלֶךְ עֵשָׂו אֶל-יִשְׁמָעֵאל וַיִּקַּח אֶת-מַחֲלַת |
בְּתִי-יִשְׁמָעֵאל בֶּן-אֲבִיהֶם אֲחֹת נְבִיֹת עַל-נִשְׁוֹ לֹ לְאִשָּׁה:
8. And Esau saw that the daughters of Canaan were displeasing to his father Isaac. 9. So Esau went to Ishmael, and he took Mahalath, the daughter of Ishmael, the son of Abraham, the sister of Nebaioth, in addition to his other wives as a wife.

10. בית הלוי בראשית פרשת ויצא פרק כח פסוק י

(י) ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה ... עוד י"ל דבכל אדם היוצא ממקום למקום יש בזה אופנים או דעיקר תכליתו היא היציאה ממקום הראשון משום איזו סיבה וע"כ מוכרח הוא לילך למקום אחר אבל עיקר כוונתו ורצונו היא היציאה, או משום דצריך להיות במקום השני וזהו עיקר תכלית כוונתו בההליכה. וביעקב נתלכדו שתי הכוונות. דעיקר כוונתו בהליכתו לקיים מצות כיבוד אב ואם, דרבקה אמרה לו הנה עשו אחיך מתנחם לך להרגך ועתה כו' קום ברח לך אל לבן, דעיקר כוונתה היה שלא יהיה בבאר שבע מקום שעשו שם והעיקר בזה הוא היציאה. וליצחק לא אמרה כל זאת רק

שלא יקח אשה מבנות כנען וצוה לו קום לך פדנה ארם וקח לך אשה מבנות לבן ותכלית ציוויו היה ההליכה לחרן. ויעקב קיים דברי שניהם שהוא היציאה וגם ההליכה לחרן ושניהם היה אצלו לעיקר ותכלית, וזהו שאה"כ בפרשה שלמעלה וישמע יעקב אל אביו ואמו וילך פדנה ארם שנתכוין לקיים דברי שניהם. ומצאתי באוהל יעקב שכתב כעין זה:

Rav Yoseph Dov Baer haLevi Soloveitchik was born in Lithuania in 1820. R. Yoseph Baer is known also as the Beit haLevi, after his books which include responsa entitled Beit haLevi, a volume more of insights than responsa, and the Beit haLevi on the Torah. He died in Brisk in 1892, and was succeeded by his son, R. Haym, who had married the granddaughter of the Netziv and had served as a Rosh Yeshiva in the Volozhyn Yeshiva alongside the Netziv.

11. כלי יקר בראשית פרק כח פסוק י

א. ויצא יעקב וילך מבעי ליה הכריחו לומר שיעקב היה מסלק מחשבתו מכל וכל ממקום מגורת אביו ואמו, על כן נקרא יוצא לומר לך שייצא מכל וכל, לאפוקי ההולך מאיזה מקום ודעתו לחזור אז לעולם מחשבתו משוטטת במקום אשר הלך משם, וזה נקרא הולך ולא יוצא, כי לא יצא מכל וכל, שהרי עדיין מחשבתו שמה...

ב. ... לפי שמצינו שיעקב נענש על אותן עשרים ושתים שנה שלא קיים בהם מצות כיבוד אב ואם, ויש להקשות הלא הלך ברשות אביו ואמו ובמצוותיהם ולמה נענש על כל אותן הימים, כי אף אם תמצא לומר שעבר על מה שאמרה אמו (שם כז מד) וישבת עמו ימים אחדים מכל מקום למה נענש על כל הימים, אלא ודאי לפי שאביו אמר לו קום לך פדנה ארם התיר לו לילך אבל לא לצאת מכל וכל, כי כל ההולך ודעתו לחזור או שעדיין מחשבתו משוטטת שמה נקרא הולך ולא יוצא, והוא לא כן עשה אלא ויצא יעקב מכל וכל כאילו שכח כל בית אביו ואמו על כן נענש בכיוצא בו, שבן אחד מבניו והוא יוסף לא כיבדו עשרים ושתים שנה, ולא זכר בו יוסף וישכחהו כמו שנאמר (שם מא נא) כי נשני אלהים את כל עמלי ואת כל בית אבי, וידע יוסף כי מאת ה' היתה זאת, על כן אמר נשני אלהים אבל הוא בצדקתו היה לו חשק ורצון להיות לו בית אביו תמיד לזכרון נגד עיניו ולא יכול כי נשני אלהים:

Rabbi Shlomo Ephraim ben Aaron Luntschitz was born in Luntschitz (Lenczyk, Poland) c. 1540. From 1604 he was assistant Rabbi to R. Judah Loew (Maharal) in Prague and was Rosh Yeshiva, and eventually succeeded Maharal (after his death) as Rabbi of Prague in 1609. He was active in public affairs and a member of the Council of the Four Lands. He had many disciples, the most famous being R. Yom Tov Lipman Heller (author of the Tosfot Yom Tov to the Mishna), and R. Shabbtai haLevi Horowitz, son of the Shela (author of Vavei haAmudim). He died in 1619.

12. בראשית פרק מא

(נא) וַיִּקְרָא יוֹסֵף אֶת־שֵׁם הַבְּכוֹר מְנַשֶּׁה כִּי־נִשְׁנִי אֱלֹהִים אֶת־כָּל־עֲמָלִי וְאֶת־כָּל־בֵּית אָבִי: (נב) וְאֶת־שֵׁם הַשֵּׁנִי קָרָא אֶפְרַיִם כִּי־הִפְרִנִי אֱלֹהִים בְּאֶרֶץ עֲנִיִּי:

51. And Joseph named the firstborn Manasseh, for "God has caused me to forget all my toil and all my father's house." 52. And the second one he named Ephraim, for "God has made me fruitful in the land of my affliction."

13. תהלים פרק ל

(יג) לְמַעַן יִזְמְרֶךָ כְּבוֹד וְלֹא יִדָּם יְקַנֵּן אֱלֹהֵי לְעוֹלָם אוֹדְךָ:

13. So that my soul will sing praises to You and not be silent. O Lord, my God, I will thank You forever.

14. רמב"ם הלכות דעות פרק ב

וכן הכעס מדה רעה היא עד למאד וראוי לאדם שיתרחק ממנה עד הקצה האחר, וילמד עצמו שלא יכעוס ואפילו על דבר שראוי לכעוס עליו